

מגילת אסתר

"וַיִּכְתֹּב מְרַדְכֵי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ הַקְּרוּבִים וְהַרְחוֹקִים: לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וְאֵת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: כַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מֵאִיבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפְּדוּ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה וּמְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְנֹת לְאֲבִינָם..."

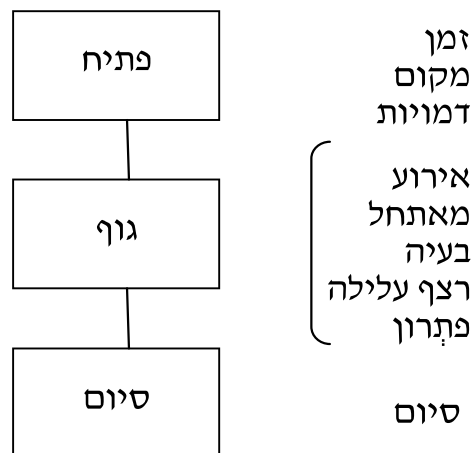
(מגילת אסתר, פרק ט', פסוקים כ'-כ"ב)

משימה

זהו בקטע המקראי את המצוות ואת המנהגים הקשורים לחג פורים. הוסיפו עוד מנהגים הידועים לכם שאינם מופיעים בקטע.

דיון

חזרו על האירועים העיקריים המופיעים במגילה, ורשמו אותם בעשרה משפטים. צרו תבנית של סיפור עלילה, וכתבו בה את עיקרי האירועים.

מַלְכָּה לְפוּרִים אֶחָד / דְּבוּרָה עֹמֵר

הֵייתִי אֲזוּ בַת שְׁמוּנָה אוֹ תִשְׁעִי; אֵינִי זּוֹכֵרֶת בְּדִיוֹק, כִּי זֶה הָיָה מִזְמַן. אֵדָּ אֲנִי
זּוֹכֵרֶת כִּי הָיָה זֶה לְפָנַי פּוּרִים וְאֲנִי הִחְלַטְתִּי לְהִתְחַפֵּשׂ לְמַלְכָּה. כּוֹ, כּוֹ, מָה יֵשׁ?
זֶה נִפְלָא לְהִיּוֹת מַלְכָּה. כָּדָּ, בְּכָל אֶפְסוֹ, הֵייתִי בְטוּחָה אֲזוּ. אֵישׁ לֹא יֹאמֵר לָדָּ:
"לְכִי לִישׁוֹן! מָה עִם הַשְּׁעוּרִים?" אוֹ: "לְגַמֵּר יְחַת שְׁתִּים אֶת הַמָּרְק!"

כָּדָּ אֵין מְדַבְּרִים אֶל מַלְכָּה. מַלְכָּה, אֶפְלוּ הִיא יִלְדָּה, יְכוּלָּה לְצוּוֹת עַל אַחֲרִים. 5
הִיא אוֹכֵלֶת רַק מָה שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת, יֵשׁ לָהּ מוֹרָה פְּרִטִי שְׁלָהּ, אֲזוּ מוּבֵן שְׁלֹא
יַעֲזוּ לֹמַר לָהּ: "לְרוֹתִי יֵשׁ כְּתָב יָפֵה, וְתִרְאִי אֶת שְׁלָדָּ." פְּשׁוּט אֵי-אֶפְשָׁר
לְהִשׁוּוֹת מַלְכָּה לְאֶנְשִׁים פְּשׁוּטִים. לֹא עוֹשִׂים זֹאת, כִּי מַלְכָּה הִיא מַלְכָּה וְזֶהוּ
זֶה. הַכֹּל חֲנִיבִים לְשִׁמְעַ בְּקוֹלָהּ, לֹא כְּמוֹנִי, שְׁתַּמִּיד צְרִיכָה לְשִׁמְעַ בְּקוֹל אַחֲרִים
– בְּקוֹל אָבָא, אִמָּא, הַמּוֹרִים; וְאֶפְלוּ יוֹרָם, אַחֵי הַבְּכוֹר, חוֹשֵׁב שְׁמַתָּר לוֹ 10
לְצוּוֹת עָלָי. לְהִיּוֹת מַלְכָּה זֶה שִׁיא הַתַּעֲנוּג.

אָבֵל אֵידָּ נַעֲשִׂית יִלְדָּה כְּמוֹנִי לְמַלְכָּה? תְּשׁוּבָה עַל כָּדָּ לֹא מְצֵאתִי בְּסַפְרִים
הַרְבִּים עַל מְלָכִים שֶׁקָּרָאתִי אֲזוּ. אֶת הַמְּבַגְרִים לֹא רְצִיתִי לְשָׂאֵל. יִדְעֵתִי בְּדִיוֹק
מָה תִּהְיֶה הַתְּשׁוּבָה: "מַלְכָּה? מָה פְּתָאוּם מַלְכָּה? לִילְדָּה הַזֹּאת יֵשׁ רְעִיוֹנוֹת
טְפָשִׁים כְּאֵלֶּה!" הָיָה בְּרוּר לִי כִּי בְיוֹם רְבִיעִי, אוֹ בְיוֹם חֲמִישִׁי, וְאֶפְלוּ בְּשַׁבַּת 15
אֵין לִי סְכוּיִים לְהִיּוֹת מַלְכָּה; אֶפְלוּ בַּהֲצָגוֹת שֶׁל בֵּית הַסֵּפֶר. בַּהֲצָגוֹת אֵלוּ
תַּמִּיד רוֹתִי הִיא הַמַּלְכָּה. תַּמִּיד. וְלֹא בַּהֲצָגוֹת, גַּם בַּכְּתָה הִיא הֵיטָה מַלְכָּה.
וְגַם אֲנִי רְצִיתִי, כָּל כָּדָּ רְצִיתִי לְהִיּוֹת מַלְכָּה! לָכוֹ הִחְלַטְתִּי לְהִתְחַפֵּשׂ בְּפוּרִים
לְמַלְכָּה. אָבֵל לֹא סִתָּם מַלְכָּה, כְּמוֹ שְׁאֶסְתַּרְיָקָה הֵיטָה בְּשָׁנָה שְׁעֶבְרָה, עִם
כְּתָנֶת לַיְלָה וְכֶתֶר נִיר. אִם כְּבָר מַלְכָּה – אֲזוּ מַלְכָּה מִמָּשׁ, עִם שְׁמָלָה מְפֹאֶרֶת, 20
כְּתָר זָהָב, נַעֲלֵי זָהָב, שְׂרָבִיט – הַכֹּל כְּמוֹ שְׁכָתוּב.

הָיָה זֶה שְׁבוּעַ לְפָנַי פּוּרִים. כָּלֵם דְּבָרוֹ רַק עַל לָמָּה יִתְחַפְּשׁוּ בְּפוּרִים. רוֹתִי
הִחְלִיטָה לְהִיּוֹת אַחוֹת רַחֲמָנָה וְהַכְרִיזָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּבָר חֲלוּק לָבוֹן שֶׁל אַחוֹת
וְגַם כּוֹבַע. חֲגִי רָצָה לְהִיּוֹת כְּבָאִי וְשָׂאֵל כָּל אֶחָד אִם יֵשׁ לוֹ תִּלְבֶּשֶׁת מִתְּאִימָה
לְהִשְׁאֵלָה. דְּנִי הִשִּׁיג כְּבָר כּוֹבַע שֶׁל שׁוּטֵר וְאָמַר שְׂאֵת כָּל הַבְּגָדִים תִּתְפָּר לוֹ אִמּוֹ 25
הַתּוֹפְרֶת. יַעַל הִחְלִיטָה לְהִיּוֹת פְּרַח, חֲנָן – לָצוֹ, דִּינָה – דָּג. וְכָדָּ גַם הָאֲחֵרִים.

אָנִי לֹא אֲמַרְתִּי כָּלוּם: רַק חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי שֶׁכָּל הַתְּחַפּוּשׁוֹת הִלְלוּ לֹא שְׁוֹת:
חֲלוּק לָבוֹן שֶׁל אַחוֹת. גַּם כֵּן מִשְׁהוּ. שׁוֹטֵר? לָצֹן? חֲכוּ חֲכוּ, עַד שֶׁתֵּרְאוּ אֶת
הַתְּחַפּוּשֶׁת שְׁלִי! "אֲנִי אֶהְיֶה מַלְכָּה אֲמַתִּית," לְחַשְׁתִּי אֶת סוּדֵי בְּאֲזָנֵי רוּתִי.
פְּשׁוּט, לֹא יִכְלַתִּי לְהִתְאַפֵּק. רוּתִי הִבִּיטָה בִּי בְּאֵי-אֲמוֹן: "מַלְכָּה מִמֶּשׁ? מֵאֵין
תִּקְחִי בְּגָדִים שֶׁל מַלְכָּה אֲמַתִּית?"

לֹא גְלִיתִי לָהּ. לְאִישׁ לֹא גְלִיתִי אֶת סוּדִי. אֵד זָדַעְתִּי כִּי יִהְיוּ לִי בְּגָדִים כְּאַלְהָה,
וְהִיִּיתִי בְּטוּחָה כִּי יִהְיוּ הַרְבֵּה יוֹתֵר יָפִים מִחֲלוּק הָאַחוֹת, מִבְּגָדֵי הַלָּצֹן אוֹ
מִמִּדֵּי הַשׁוֹטֵר. לֹא גְלִיתִי לְאִישׁ מֵאֵין אֶקְבֵּל אֶת בְּגָדֵי הַמַּלְכוּת שְׁלִי. רְצִיתִי כִּי
תִּהְיֶה זֶה הַפְּתָעָה. אֵד לְכֶם אֲנִי יִכְוֶלָה לְגַלוֹת זֹאת. דוּדֵי הִיָּה שֶׁחֲקוֹן בְּתַאֲטְרוֹן,
וְהוּא הִבְטִיחַ לִי כִּי יִחַפֵּשׂ בְּמַחְסוֹן הַתְּלַבּוּשׁוֹת וַיָּבִיֵא לִי בְּגָדִים, כְּתֵר וְכָל מָה
שֶׁמַּלְכָּה צְרִיכָה. חֲכִיתִי בְּקֶצֶר רוּחַ לְבַגְדִים הַלָּלוּ, וְכֹאשֶׁר הִבִּיֵא לִי אֶת הַחֲבִילָה
הַגְּדוּלָה, הָעֲטוּפָה בְּנֵיֶר צָהָב וְקִשׁוּרָה בְּחֶבֶל, פְּתַחְתִּי אוֹתָהּ בְּיָדַי רוֹעֵדוֹת.
– יָא! – נִשְׁמַתִּי נִעְתָּקָה מִפִּי כְּשֶׁרָאִיתִי אֶת הָאוֹצְרוֹת שֶׁבַּפְּנִים: אִיזוֹ שְׁמָלָה!
אִיזָה כְּתֵר! הַכֹּל נֶצֶץ וְהִבְהִיק. שְׁמַלַת קְטִיפָה אֲדָמָה, מְשַׁבֶּצֶת חֲרוֹזִים
מִבְּהִיקִים, דְּמוּיֵי פְּנִינָה וְיִהְיוּמִים. סַנְדְּלֵי כֶּסֶף עַל עֵקֶב גְּבוּהָ. וְכֵתֵר – כְּתֵר
מִמֶּשׁ! לֹא כְּתֵר פְּשׁוּט, שְׁרוּאִים בְּכָל פּוּרִים. הִיָּה זֶה כְּתֵר כְּבֵד, מְזֻהָב, וְעֲלִיו
אַבְנִים טוֹבוֹת בְּכָל הַצְּבָעִים – תְּכֵלוֹת, אֲדָמוֹת, יִרְקוֹת וְזָהָב.
"אֵלוֹ הֵן אַבְנֵים טוֹבוֹת בְּאֲמַתִּי?" שְׁאַלְתִּי נִרְגָּשֶׁת.

"מָה דַּעְתְּךָ?" עָנָה לִי הַדּוֹד בְּחִיּוֹד.
"זֶה נִרְאָה כְּמוֹ אֲמַתִּי" – אֲמַרְתִּי, וְלֹא רְצִיתִי לְשָׂאֵל עוֹד. רְצִיתִי לְהֶאֱמִין
שֶׁהַתְּלַבּוּשֶׁת הִיא מַלְכוּתִית: הַשְּׂרָבִיט, הַכְּתֵר, הַסַּנְדְּלִים, הַכֹּל. לֹא שְׁאַלְתִּי אֶת
הַדּוֹד, כִּי לֹא רְצִיתִי שְׁיִקְלַקֵּל בְּסַפְקָנוֹת שֶׁלוֹ אֶת הַשְּׂמֻחָה. זֶה אֲמַתִּי. זֶה נִרְאָה
אֲמַתִּי, וְשִׁינְסוּ הַיְלָדִים לְהַגִּיד שְׁלֹא...

סַנְדְּלֵי הַכֶּסֶף הָיוּ גְּדוּלִים עָלַי מְעַט וְגַם הַשְּׂמָלָה. אֶת הַשְּׂמָלָה תִּקְנָה אֲמָא,
קֶצֶרָה וְהַצְּרָה אוֹתָהּ. אֶת הַסַּנְדְּלִים לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לְהַקְטִין, אֲבָל מָה חֲשׁוּב?
הָעֵקֶר שֶׁהָיוּ עֲשׂוּיִים כֶּסֶף עִם עֵקֶבִים גְּבוּהִים וְנִרְאוּ נִהְדָּר. לֹא הִיָּה אֲכַפֶּת לִי
כָּלֵל שֶׁהֵם גְּדוּלִים מְעַט. מָה יֵשׁ?

55 "שְׁתַּשְׁמְרִי עַל הַכָּל!" הִזְכִּיר לִי הַדּוֹד שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים אוֹתוֹ עָרַב, וְאַחַר-כֵּן בְּכָל הַיָּדְמָנוֹת: "זֶה שֶׁיָּד לַתְּאֵטְרוֹן, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר לַמַּחֲסוֹן בְּאוֹתוֹ מִצָּב שֶׁבוּ לְקַחְתִּי זֹאת. אֵת מְבִינָה?" מוֹבֵן שֶׁהִבְנֵתִי. הַבְּטַחְתִּי בַּחֲגִיגוֹת לְשֹׁמֵר וְלְשֹׁמֵר; שֶׁרַק יָבוֹא כָּבֵד חַג פּוֹרִים. לְרוֹתֵי סִפְרֹתַי בְּסוּד שֵׁישׁ לִי כָּבֵד בְּגָדֵי מַלְכָּה, וְרוֹתֵי סִפְרָה זֹאת בְּסוּד לְכֶלֶם. כָּל הַיְלָדִים חָכוּ בְּקֶצֶר רוּחַ לְרֹאוֹת אוֹתִי בְּבָגָדִים שֶׁל מַלְכָּה מִמֶּשׁ וְאֲנִי צִפִּיתִי לְבוֹא הַיּוֹם הַזֶּה יוֹתֵר מִכֶּלֶם.

60 סוֹף סוֹף הִגִּיעַ חַג פּוֹרִים. עֲמַדְתִּי לִפְנֵי הָרָאִי וְהִבְטַחְתִּי בְּדַמוֹתַי. אֲמַא הַתִּיכָּה אֵת שְׁתֵּי צַמּוֹתַי וּפְזָרָה אֵת שְׁעָרַי עַל הַכְּתָפִים. עַל שְׁעָרַי הַכְּהָה חֲבֹשָׁה אֵת כְּתֵר הַזָּהָב, וְזֶה הָיָה יָפָה כָּל כֵּן וּמִתְאַיִם לִי! יָפָה, אֲבָל כְּבֵד. אֲבָא אָמַר שֶׁמַּלְכָּה אֲמַתִּית צְרִיכָה לְדַעַת לְשֹׂאת בְּגָאוֹה אֵת הַכְּתֵר, וְיִהְיֶה כְּבֵד כְּכֹל שִׁיְהִיָּה. זְקַפְתִּי אֵת רֹאשִׁי וְהִבְטַחְתִּי בְּרָאִי. הַדְּמוֹת שֶׁהִשְׁתַּקְּפָה מוֹלִי נִרְאָתָה לִי כְּאִלוֹ יִצְחָק מִסֵּפֶר הָאֲגָדוֹת. נִרְאִיתִי מִמֶּשׁ כְּמַלְכָּה – בְּסַנְדְּלֵי הָעֶקֶב הַכְּסוּפִים, בְּשִׁמְלַת 65 הָאֲרָגְמוֹ הַקְּטִיפְתִּית הַנוֹצָצָת, עִם הַשְּׂרָבִיט וְהַכְּתֵר עַל אֶבֶן נוֹצָצַת כְּיִהְיוּ.

"שֶׁרַק לֹא תֵּאבְדִי שׁוֹם דָּבָר," אָמְרָה לִי.

"וְשִׁמְרִי עַל רְכוּשׁ הַתְּאֵטְרוֹן," הִזְכִּיר לִי אֲבָא. וְכֵן, מְלֹנָה בְּאִזְהָרוֹת, טוֹפְפְתִי וְיִצְאָתִי בְּמִדְרָגוֹת אֶל הָרְחוֹב.

70 "יָא, אִיזָה יִפִּי!" "יָא, אִילוֹ בְּגָדִים! כְּתֵר מִמֶּשׁ שֶׁל מַלְכָּה."

"הִיא וְדַאי תִּקְבֵּל פָּרֶס רֹאשׁוֹן הָעָרַב."

"אֵת נִרְאִית נִהְדָר!" הִתְפַּעְעְלוּ כֶּלֶם, אֲפִלוֹ רוֹתֵי הַקְּנָאִית.

חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי כִּמָּה הִיא נִרְאִית עֲלוּבָה בְּמִדֵּי הָאֲחוֹת הַלְּבָנִים שֶׁלָּה מוֹל הַזָּהָב, הַכְּסוּף וְהַקְּטִיפָה שְׁלִי.

75 חֲכִיתִי לְבוֹא הָעָרַב, לְמַסְבָּה בְּבֵית הַסֵּפֶר וְלַתְּחִירוֹת עַל הַתְּחַפְּשֵׁת הַיָּפָה בְּיוֹתֵר. הֵייתִי בְּטוּחָה כִּי אֲזַכֶּה בְּפָרֶס, וְגַם כָּל הַיְלָדִים חֲשָׁבוּ כֵּן. בֵּינֵתִים סוֹבְבֵתִי עִם כֶּלֶם בְּרְחוֹבוֹת, לְהִרְאוֹת אֵת עֲצָמֵי לְעֵינַי כֹּל. הֵייתִי מְאַשְׁרֵת, גָּאָה וְזוֹהָרַת מְאוֹד.

אָךְ... עַד מְהֵרָה הַתְּבַרֵר לִי שֶׁאֵין זֶה קַל כָּלֵל וְכָלֵל לְשֹׂאת בְּגָאוֹן אֵת הַכְּתֵר הַכְּבֵד עַל הָרֹאשׁ. רֹאשִׁי הַתְּחִיל לְכָאֵב, לֹא יָכַלְתִּי לְהַתְּנוּעַע כְּחֻפְצִי. וְאִילוֹ הַשְּׁמֵלָה, שִׁמְלַת הַקְּטִיפָה הָאֲדָמָה וְהַמְּלָכוֹתִית – אֲסוּר הָיָה לְלַכְלֵךְ אוֹתָהּ, לֹא 80

לקמט, וחלילה וחס לא לקרע. נזרתתי כל כף! אפלו לשבת לא העזתי. רגלי
כאבו – גם מפני שהלכתי כל כף הרבה בלי לשבת, וגם בגלל הסנדלים
הגדולים. הרגשתי "שפשופים" בכפות הרגלים, ומדי פעם הייתי מועדת,
בגלל העקבים הגבוהים והמחודדים.

85

כן, אין ספק – הייתי בעלת התלבשת המפארת ביותר בסביבה, אבל בהחלט
לא השמחה והמאשרת ביותר. כאב לי. הרגשתי לא בנוח והייתי עיפה מן
ההליכה על העקבים. ואם אין די בכך – הנה לי גם קר. האחות, השפן, הלצן
והשוטר פשוט לבשו את מעיל הגשם כשהחל לטפטף גשם; אבל אני הולכת
יום יום לבית הספר. הרי אי-אפשר לכסות בו את השמלה המפארת! לכן
המשכתי להסתובב כך. רעדתי מקר. גרבי צמר לא לבשתי, כמוכן. הרי זה
שגעון ללבש גרבי צמר עם סנדלי כסף מלכותיים! במקום זאת לבשתי את
הגרבים של אמא, והם היו ארכים וגלשו והסתבכו ולא חממו כלל.

90

כל הזמן שאלתי מה השעה וחכיתי לשעה הששית שנגד למסבה, בה אקבל
את הפרס הראשון. הייתי בטוחה שאקבל אותו. רק שתגיע השעה, שאוכל
סוף סוף לשבת ושלא יהיה לי קר.

95

אבל כשהגיעה סוף סוף השעה שש, לא יכלתי ללכת. כפות רגלי היו מלאות
שלפוחיות ענקיות מן השפשופים. ראשי כאב בגלל הכתר, כאלו עשרים
פטישים דפקו בתוכו. שני נקשו, ואמא אמרה שהיא חושבת כי יש לי חם.
פשטתי את בגדי המלכות שלי ונכנסתי ישר למטה.

100

זהו זה! היתה זו הפעם הראשונה והאחרונה שבה רציתי להתחפש למלכה
בפורים. למדתי טוב טוב את הלךח המר הזה...

ואתם, אם התנסיתם אי-פעם בנסיון דומה, ודאי תבינו, למה אני מתכוננת
ותסכימו שאני צודקת. ואם לא התחפשתם עדין בפורים בתחפשת כזאת,
שאי-אפשר לשבת בה ואסור ללכלך אותה והכל כבד, גדול ומסרב – אני
מציעה לכם אפלו לא לנסות. הרבה יותר כדאי להיות לצן, או פרח, או בוקר
או כבאי, ואפלו אחות או נהג. כדאי להיות בפורים כל דבר שקל ללבש אותו,
מתר לכלך אותו, ולהשתולל אתו. העקר בפורים הוא השמחה. נכון?

105

1. א. מהי השאיפה של הילדה המספרת? ציינו שלוש סיבות לשאיפתה זו.
ב. מה עשתה הילדה כדי להגשים את שאיפתה? מי עזר לה בכך?
2. מה היה יחסה של הילדה לתחפושות האחרות? הוכיחו את תשובתכם.
3. האם התלבושת שהביא הדוד מהתאטרון התאימה לילדה? הוכיחו תשובתכם מהסיפור.
4. א. מה היו הקשיים הפיזיים שחוותה הילדה כשהייתה מחופשת?
ב. מה הייתה חוויה הרגשית שחוותה?
ג. האם קרה לכם שלבשתם בגדים לא-נוחים או לוחצים או נעליים לא-נוחות רק כדי להיראות יפים? ספרו על כך.
5. בסיפור מגילת אסתר ישנו **מֵהֶפֶךְ** (וְנִהְפֶּךְ הוּא): מגורל רע ליהודים לגורל טוב. לזכר מהפך זה אנו מתחפשים בפורים. בסיפור זה רצתה הילדה להפוך למישהי אחרת. האם מהפך זה התגשם עבורה?
6. מה ה**לְקַח** שלמדה הילדה מהאירוע?
7. כתבו מכתב לילדה ובו התייחסו ללקח שהיא למדה ולשאלה שהיא שואלת בסוף הסיפור.
8. חברו כותרת אחרת לסיפור.

